

Afganistan – súmrak Ameriky a opomenutá rola islamu

Mikuláš Hučko

8. septembra 2021 ✚ *Politika*

Apokalypsa v Afganistane prekvapila všetky strany konfliktu. Zrazu, takmer cez noc, sme sa ocitli v úplne inom svete. Taliban, ktorý v minulosti urobil z Afganistanu základňu globálneho terorizmu, opäť získal plnú moc.

Bojovníci Talibanu hliadkujú na ulici v Kábule 19. augusta 2021. Bojovníci Talibanu v nedeľu prekvapujúco ľahko obsadili afganské hlavné mesto Kábul a zosadili vládu, dve desaťročia vojensky podporovanú Spojenými štátmi a NATO. Afganský prezident Aḡraf Ghaní krátko predtým utiekol z krajiny. FOTO TASR/AP

Soviety boli porazení mudžahídmi, Američania boli vyhnaní Talibanom. Prví z nich sa snažili zaviesť svoj poriadok deväť rokov, druhí na to mali dvadsať rokov. Sovietsi nedosiahli nič, Američania môžu považovať za svoj úspech iba rozbitie al-Káidy. Jedni i druhí však utrpeli nepredstaviteľné straty.

Opäť sa potvrdilo, že Afganistan je „ľahké napadnúť, drahé spravovať a nebezpečné opustiť“. Najdlhšia vojna v histórii Spojených štátov skončila ponižujúcou porážkou. Od 15. augusta, keď Taliban vtrhol do hlavného mesta Kábul, ministerstvo zahraničných vecí USA uskutočňovalo rozsiahlu evakuáciu svojich občanov. Všetky nové informácie o Američanoch v Afganistane iba prehlbujú hrôzu tých, ktorí považovali Spojené štáty za mocného „policajta“ sveta. Tento obraz, budovaný po celé desaťročia, sa práve rozpadá a ukazuje sa, že kolos stojí na hlinených nohách.

Kde urobili Američania najväčšiu chybu v tomto v celej histórii Spojených štátov najdlhšom a najdrahšom konflikte?

Po tom, čo s úspechom zlikvidovali al-Káidu, mali krajinu víťazoslávne opustiť. Oni však strávili dvadsať zničujúcich rokov v krajine, ktorú nakoniec nemohli zachrániť. A za akú cenu? Nespočetné množstvo životov a peňazí. Na čo? Aby našli a potrestali niekoľko teroristov, ktorí vyhodili do vzduchu budovy spolu s tromi tisíckami amerických občanov. Preto tam išli prvýkrát. A prekvapivo sa im to aj podarilo.

Prečo teda neodišli? Čo robili posledných dvadsať rokov? Venovali sa budovaniu štátu, ktorý Američania nazývajú *nation-building*. S akým cieľom? Premeniť domorodcov z 8. storočia, ktorí pásli kozy, na obyvateľov predmestí 21. storočia?

Slovami Goergea Orwella: „Niektoré myšlienky sú také absurdné, že im môže uveriť len intelektuál.“ Alebo politici. Každý mohol vidieť, pokiaľ nebol posadnutý ideológiou a slepý voči reálnemu svetu, že ide o experiment, ktorý musí zlyhať.

Najväčšiu časť viny za neúspech USA možno pripísať tým, ktorí sa snažili vybudovať z Afganistanu **liberálnu demokraciu západného typu** a v plnej miere nebrali do úvahy islamský faktor. Tí lídri, ktorí zmenili ciele vojny na budovanie afganskej „demokracie“ – konkrétne Bushova a Obamova administratíva – sú skutočnými vinníkmi porážky. Wilsonovský impulz urobiť svet „**bezpečným pre demokraciu**“ je **hlboko zakorenený v americkej psychike**.

Treba mať jasno v tom, že nijaké riešenie zbavené legitimacy nemá v drsnom Afganistane šancu na úspech. Škoda, že **americkým politikom nenapadlo radšej pomôcť obnoviť konštitučnú monarchiu**, ktorá vládla v Afganistane v rokoch 1926 – 1973, a posilniť patriarchálne klanové vodcovstvo. Lojálna americká podpora týchto domorodých vodcov by im pomohla stať sa proamerickými a prozápadnými.

Spojené štáty budú ešte dlho pociťovať dôsledky týchto udalostí. Pretože okrem toho, čo sa skutočne stalo a čo sa stále deje, sú dôležité aj obrazy a symboly. Usmerňujú vedomie a mienku a ovplyvňujú politiku a správanie ľudí na celom svete. Poníženie Ameriky v symbolickom zmysle je rovnako dôležité ako jej porážka na politickej a vojenskej úrovni. A vo vojne, ktorú islamský svet vedie proti západnému svetu, je toto poníženie psychologickou zbraňou, bude mať obrovský vplyv na politiku a zvýši hrozbu terorizmu.

Na snímke zverejnenej Talibanom bývalý afganský prezident Hamíd Karzaj (uprostred vľavo), líder skupiny Hakkáního Anas Hakkání (uprostred vpravo), Abdulláh Abdulláh (druhý sprava), ktorý vedie afganskú vládnu vyjednávaciu radu a bývalý vládny vyjednávač s Talibanom a ďalší členovia delegácie Talibanu počas stretnutia v Kábule 18. augusta 2021. FOTO TASR/AP

Denník *Washington Post* priniesol pohľad afganského tlmočníka, ktorý slúžil po boku amerických a afganských špeciálnych jednotiek, prečo Spojené štáty v Afganistane zlyhali. Hovorí, že tak ako mnohí afganskí Američania, aj on sa v posledných týždňoch snažil zabezpečiť bezpečný odchod z Afganistanu pre svoju rodinu, priateľov a kolegov, avšak s tragicky malým úspechom. Spolu s mnohými Američanmi si kladie otázku: „Ako sa mohol Afganistan tak rýchlo zrútiť?“

Podľa neho pri porovnávaní Talibanu so Spojenými štátmi a ich západnými spojencami veľká **väčšina Afgancov vždy považovala Taliban za menšie zlo**. Toto tvrdenie sa však mnohým Američanom môže zdať nezmyselné. A vedia to podporiť argumentmi.

Ved' koalícia do Afganistanu naliala miliardy dolárov.

Postavila diaľnice.

Emancipovala afganské ženy.

Miliónom ľudí dalo po prvýkrát v histórii právo voliť.

Všetko je pravda. Ba Američania sa však v snahe „získať srdcia a mysle“ pustili aj do budovania ciest, škôl a vládnych inštitúcií. Aké „menšie zlo“?

Američanom sa tento prístup predsa osvedčil v povojnovom Nemecku, v Japonsku i v Južnej Kórei. Prečo sa im to za dvadsať rokov nepodarilo v Afganistane?

Pán tlmočník tvrdí, že k neúspechu americkej misie v Afganistane viedla „kultúrna negramotnosť“ Američanov. Píše, že *„bez toho, aby si najprv zistili, aké hodnoty tieto srdcia oživujú a aké myšlienky tieto mysle napĺňajú. Takto sme sa dostali do situácie, že sme konali spôsobom, ktorý v konečnom dôsledku odcudzil bežných Afgancov.“*

Takmer má pravdu. Ale keďže jeho článok vyšiel v denníku *Washington Post*, tak sa ani slovom nezmienil o tom, čo je jadrom kultúrnych rozdielov medzi Američanmi a Afgancami, ani o skutočnom dôvode, prečo Taliban ovládal Afganistan, keď doň vstúpili USA, a po dvadsiatich rokoch, keď Američania odišli, ho opäť ovláda. Skutočnosť je príliš politicky nekorektná na to, aby sa jej *Washington Post* odvážil dotknúť.

Ahadi (takto sa volá tento tlmočník) ďalej vysvetľuje, že Američania v Afganistane mali veľmi málo každodenných kontaktov s afganskými civilistami, ale to nie je jadro veci. Hovorí, že problémom bolo, že **Američania nerozumeli afganskej kultúre**, ale vôbec sa nezmieňuje o tom, čo je príčinou kultúrnych rozdielov medzi Američanmi a Afgancami: **moslimské náboženstvo - islam**. Mnohí Afganci sa na USA pozerali s podozrením, pretože Američania neboli moslimovia.

Vojenské velenie si myslelo, že iniciatívy „srdcia a mysle“ ukážu Afgancom, že Američania nie sú takí zlí, ako tvrdila džihádistická propaganda, a že sú pripravení byť nápomocnými a veľkorysými priateľmi. **Toto úsilie vychádzalo z predpokladu, že gesto dobrej vôle bude ocenené a opätované.**

Tieto predpoklady boli od začiatku mylné a odsúdené na neúspech. Počas histórie islamu mnohí moslimovia chápali iniciatívy „srdcia a mysle“ ako pokus odlákať Afgancov od islamu. Táto myšlienka má svoje korene vo verši Koránu: *„Ani židia, ani kresťania nebudú s tebou spokojní, až kým nebudeš nasledovať ich cestu.“* (2:120)

Robert Spencer uvádza dva príklady z dejín: výrečný príklad podozrievavosti, s akou boli často prijímané pokusy o prejavenie láskavosti, pochádza z roku 1883 po výbuchu sopky Krakatoa v Indonézii v roku 1883, podľa historika Simona Winchestera „Holandania vyvinuli nadľudské úsilie, aby priniesli do oblasti pomoc, pretože si boli vedomí významu tejto udalosti a toho, že moslimskí duchovní z nej rýchlo získali politický kapitál“. Táto pomoc však nezmenila ich srdcia ani názory a **moslimovia začali násilnú kampan**

proti holandským úradníkom.

V roku 2005 vtedajší minister zahraničných vecí Colin Powell vysvetľoval, že **pomoc USA Indonézii po ničivom cunami je súčasťou úsilia USA o získanie islamského sveta** a že si myslí, že americká pomoc Indonézii „ukáže moslimskému svetu povahu našej spoločnosti. Pre moslimský svet sme však urobili veľa. Chcem povedať, že sme **zachránili moslimský ľud pred tyraniou Talibanu a al-Káidy v Afganistane. Zachránili sme ich pred tyraniou Saddáma Husajna. Pred niekoľkými rokmi sme zachraňovali moslimov v Kosove.** Takže si myslím, že ak sa ľudia budú pozeráť na naše činy a na ich následné výsledky a uvidíme demokraciu v Afganistane a dúfajme, že aj v Iraku, ľudia nás budú posudzovať podľa toho, čo sme nakoniec dosiahli, a protiamerické nálady, ktoré sme videli v rôznych častiach sveta za posledný rok a pol, sa začnú rozptyľovať.“

Nefungovalo to, samozrejme, z toho istého dôvodu, prečo to nikdy nefunguje, a čiastočne preto, že o tomto dôvode sa nedá hovoriť ani v denníku *Washington Post*, ani na ministerstve zahraničných vecí a nikdy sa nezapočítava do analýz ani jedného z nich. A tak sú všetky budúce iniciatívy v moslimských krajinách odsúdené na neúspech rovnakým spôsobom.

Inak povedané, iniciatívy zamerané na získanie „srdca a mysli“ zlyhávajú, pretože **moslimovia nikdy nebudú veriť kaфіrom**, čiže nemoslimom.

Podobne západná koncepcia „získavania ich srdca, mysli“ úplne zaostáva za **získavaním ich duší**, čo je niečo, čo sekulárna západná vláda nedokáže a nikdy nebude schopná urobiť. Dnes sa o to už nesnažia, žiaľ, ani členovia Cirkvi zhora nadol.

Preto všetky veľkorysé „gestá dobrej vôle“ financované americkými daňovými poplatníkmi, ako je výstavba ciest a budov, ak sú určené pre nemocnice, školy alebo iné dobré veci, vnímajú ako „**pokus odlákať Afgancov od ich náboženstva**“.

O to väčšou iróniou je, že americká vláda zvyčajne odmietala priznať, že **nepriateľom je zradikalizovaný islam**, a uprednostňovala termín „vojna proti terorizmu“.

Dvadsať rokov sme počúvali rozprávky o tom, ako sa Afganistan demokratizuje a ženy masovo prestávajú nosiť burky. Taliban nám to všetko pekne zabalil do balíka a posielal naspäť spolu so stovkami tisícok „konvertitov“ na Západ. Namiesto exportu demokracie máme import utečencov. Horšie sa to už azda ani nedalo urobiť.

URL adresa článku: <https://christianitas.sk/afganistan-sumrak-ameriky-a-opomenuta-rola-islam/>